LARGEST CIRCULATION OF ANY SCANDINAVIAN NEWSPAPER IN CANADA.

Svenska Canada-Tidningen.

The Swedish Canada News.

ÅR 6 Lösnummer 5 Cents. WINNIPEG, MAN., TORSDAGEN DEN 30:de NOVEMBER, 1911. Entered as Second Class Matter at the Post Office Department at Winnipeg, Can. and Grand Forks, N. D. Nr 46.

Prov. Library

ITALIEN OCH TURKIET.

NYA BLODIGA STRIDER VID TRIPOLIS.

STORA FÖRLUSTER FÖR TURKARNE.

Det har senare tiden varit tämligen lugnt vid Tripolis, ty Italienarne ha, efter den nässbrännа de erhöllo i början af kriget, hållit sig beskedligt inom sina förskansningar och väntat på förstärkning från hemlandet. Italienarne ha under hela detta krig haft en viss förkärlek för att "helgu hvilodagen" genom att förlägga de blodigaste striderna till söndagarne. Äfven denna gång brakade det lös på söndagen.

Det 52:dra regementet, under befäl af General Rocka, började frammarschera och riktade ett anfall mot Fort Mesri, som intogs efter en half timmes blodig strid. Så snart denna dominerande punkt var i italienarnes händer, framryckte äfven resten af deras trupper.

Det 11:te regementet avancerade utan svårighet från Hamura till Soera, och tre bataljoner af 93dje regementet attackerade Fort Hamidjeh. De första 200 yarden såg man inga motståndare, men plötsligt fylldes fortets murar af turkar, araber och negrer, som gjorde ett förtviflad motstånd. Ända från kl. 10 f. m. till 2 e. m. rasade striden om detta fort.

Italiens krigföring.

Enligt meddelande till den engelska pressen ha ensamt i Tripolis, efter det denna stad förklarats i beligringstillstånd, 180 tillfångatagna araber dömts till döden och arkebuserats. Deras brott ha bestått däri, att de hjälpt turkarne i striden. Vidare uppges, att flera hundra fångar omedelbart innan staden förklarades i belägringstillstånd utan dom och ransakning blifvit nedskjutna. En korrespondent, som själf varit åsyna vittne till ett nyligen utanför staden hållet slag, berättar hur en italiensk officer, som tagit en trupp araber till fånga, utvalde tre, som drefvos ut i öknen, hvarefter soldaterna med en salva gjorde slut på dem. Alla fångar nedskjötos. Korrespondenten såg en italiensk soldat sticka ned en sårad turk och däref er helt lugnt aftorka bajonetten i sanden. En annan sårad fick en kula genom hufvudet af en italienare, som höjde sig ned öfver honom. Korrespondenten såg italienarne på det brutalaste vis genomprygla gamla fångar. Detta att de icke kunde marschera fort nog, och officerarne icke blott medgifto ställa soldaterna till rätta häröfver, utan stoto själfva fångarna med sabel.

Äfven "Times" korrespondent, som försöker försvara illgärningarna med att "det var nödvändigt för italienarne att statuera ett exempel", karaktäriserar de italienska soldaternas framfart som ett obeskrifligt slaktande. Och de två kvarter i staden, hvarifrån araberna föllo beskjutna af de italienska soldaterna i massor öfver hvarandra. Det är tydligt, att de italienska soldaterna blifvit vilda af striden, så att de ej kunnat styras, utan dödat till höger och vänster och därunder nedhuggit en mängd fredliga invånare. Trots alla italienska dementier vidhåller den engelska pressen sina uppgifter om italienarnes fruktansvärda grymheter i Tripolis och anför en mängd bevis för att de hemska skildringarne äro öfverensstämmande med verklighet. Samtliga korrespondenter försäkra, att både officerare och soldater förlorade all behärskning. Öfver 3,000 araber ha blifvit nedskjutna som bundar, och soldaterna fingo faktiskt order att skjuta äfven kvinnor och barn. Censuren, säga de, har drifvit sitt vän till förmlig virtuositet. Nogrannа uppgifter från krigsteatern kunna från Tripolis förmedlas till Rom endast genom Maltakabeln, och på den har den verksamma censuren koncentrerat all sin uppmärksamhet. En tid fingo Hott mili ärmyndigheterna använda den, men sedan en hel arme censorer anländt till Tripolis har den upplätits också för pressen. Huruvida denna vunnit därpå eller inte är naturligtvis svårt att bedöma. Krigskorrespondenternas telegram passera en treväningars censur: från militärcensorn transporteras de till civilcensorn hos den nye Tripolisguvernören för att slutligen genomläsas af en speciell telegrafcensor. Hvarje korrespondent måste på förhand skriftligt förbinda sig att ingenting bo emot att hans telegram försenas [illegible] telegrammen inte bara till sin redaktion, utan ock till inrikesministern i Rom, som är sista censurinstans. Man kan då ungefärligen tänka sig hvad som af ett telegram [illegible] redaktionen och det är inte underligt, att vanliga dödliga i Italien intresseras så väldt om hvad som händer relativt nära, i deras stadsbo själfva fängarna med sabel.

FRÅN PROVINSERNA.

SASKATCHEWAN.

En storre stöld ägde för några dagar sedan rum hos firman Kent & Brown i Moose Jaw, då ett stort anal pälsverk blefvo bortstulna till ett värde af ca. $5600. Man anser att stölden förestagits af samma tjufvar, som för kort tid sedan huserade i Saskatoon. Alla mått och steg hafva vidtagits för tjufvarnas gripande.

Eldsvåda i oljeupplag. I lördags morse uppstod eld i The Imperial Oil magasin i Wilcox, hvarvid detsamma nedbrann. Förlusten anslås till ca. $20,000.

Stölden å C. N. R:s expresskontor. Trots de ifrigaste efterspaningar af flere detektiver är det omöjligt att upptäcka tjufvarna, som i torsdags lyckades stjäla en "packe" å 5 à 10,000 dollars från härvarande C. N. R:s expresskontor. Nattelerken berättar, att han blott lämnat kontoret under 15 sekunder, då sedelpacken som låg invid kassaskåpet. Så snart han varsnade stölden, hade han genast underrättat polisen. Saken är ännu inhöljd i ett fullkomligt mörker, men polisen tycks trots allt, hafva anledning snart hoppas kunna lägga handen på tjufven eller tjufvarna.

Brist på järnvägsvagnar. Bristen på järnvägsvagnar gör sig gällande litet hvarstans, men isynnerhet runtomkring Moose Jaw. Om ej vagnar snart inkomma, kommer förlusterna att blifva oerhörda, ty elevatorerna äro redan öfverfulla.

ALBERTA.

Winnipegfirman Leitner Enwicke & Peters ämnar öppna en filial i Calgary. Mr. E. W. Peters har afrest till Calgary för att vidtaga nödiga åtgärder.

Identifiering af en mördad. Liket af John Middleton, som mördades i Calgary i måndags morse, har identifierats af hans broder William Middleton. Bröderna, som anlände till Canada 1902, bodde tillsammans i östra Canada under några år, men kommo sedan på skilda vägar. William Middleton, som ej hade en aning om i hvilken del af Canada brodern befann sig, hade ej sett denne på sju år.

Svenre arbetare falla från en bro. Vid Bickerdike, 140 mil väster från Edmonton, råkade tvenne arbetare William Foley och William C. Feabrook falla ner från en bro på hvilken de voro sysselsatta med arbete. I fallet, som var 53 fot högt, ådrogo de sig mycket svåra skador, men äro fortfarande vid lif. De intordes med största skyndsamhet per extra tåg till lasarettet i Edmonton.

$91,000 på 45 minuter. I fredags morse insamlades i Calgary på 45 minuter den enorma summan af $91,000 till det nya seminariet i Calgary.

BRITISH COLUMBIA.

Svår kyla i British Columbia. Efter den fruktansvärda storm, som på senare tiden härskat i British Columbia, har en intensiv köld inträdt, hvars make ej förekommit i mannaminne. Tvenne män, Ed. Tronson och John Keeler och den senares tvenne nieces hafva frusit ihjäl. I staden Vancouver förorsakades en mängd lidande genom knappheten på bränsle. Flera olyckshändelser hafva inträffat, men dessbättre ingen med dödlig utgång. Flere fabriker voro nödsakade stänga på grund af kölden.

Flera järnvägar. Flera nya järnvägar komma att med det snaraste anläggas i B. C. Den viktigaste af dem alla blir järnvägen mellan Vancouver och Fort George. På grund af Panamakanalens snart förestående öppnande, hvarigenom British Columbia kommer i närmare beröring med den stora världsmarknaden, har förslagen om dera nya järnvägars anläggande mottagits med största välvilja af höga vederbörande.

ONTARIO.

Dödad af grufarbetare. Lewis McLaren från Prince Edward Island blef i söndags kväll nedskjuten af en italienare vid namn Baptist. Den förre hade slagit till italienaren inne på en bar. Denen gick genast ut, men återkom snart och aflossade tvenne revolverskott mot McLaren. Skotten träffade i hufvudet och döden var ögonblicklig. Italienaren har flytt till skogs, men väntas snart bli infångad.

Dödad vid Holmfield. Liket af ofvanlidne Edward McSweney Cossidy, son till dr. J. J. Cossedy, anlände till Toronto i fredags. Mr. Cossedy blef genom olyckshändelse dödad vid Holmfield, Man., af [illegible] Begrafningen ägde rum i lördags.

Utgräfvande af en källa för att söka ett lik. Man är för närvarande sysselsatt med att utgräfva en källa för att utröna huruvida liket af W. W. McLean verkligen finnes där. McLean försvann för fem år sedan och rykten gå, att liket skall finnas på botten af källan.

Hamn för Ontario. I trots af Manitobas gränsutvidgning tycks hamnfrågan i Hudson Bay resultera i att Manitoba och Ontario får dela Port Nelson lika. Detta kan mycket lätt ordnas genom att en linje drages från nordöstra hörnet af provinsen västerut till 92:dra meridianen och norrut till den 58 parallelen och sedan nordväst till en punkt ofvanför mynningen af Nelsonfloden. Från den punkten till Hudson Bay skulle gränsen utgöras af floden.

Guvernementet hjälper de förlorande i Farmer's Bank. En deputation af de personer, som förlorat större eller mindre belopp vid ofvannämnda banks konkurs, uppvaktade premier Borden i torsdags morse. Premier Borden lofvade att guvernementet skulle vidtaga alla åtgärder för att hjälpa de förlorade i så stor utsträckning som möjligt.

Intog morfin. En ung lärarinna i Kingston intog för några dagar sedan flera morfintabletter. Efter en stund började morfinen verka och lärarinnan, till elevernas stora förskräckelse, uppträdde på det mest besynnerliga sätt. Det var med möda läkarne lyckades rädda hennes lif.

Föll död ned i kyrkan. Farmaren Locking Proctor, 83 år gammal, föll död ned i kyrkan i London, när han begick den heliga nattvarden. Hjärtslag var dödsorsaken.

Död vid hög ålder. Miss Mary K. Cowen, en af de äldsta invånarna i Landwick, utled i sitt hem i lördags. Hon hade uppnått den höga åldern af 91 år.

QUEBEC.

En prästmans tragiska död. När abbén Wallancourt i St. Therise i fredags sökte undvika att blifva öfverkörd af ett tåg, råkade han ramla utför banvallen. I fallet slog han hufvudet mot en klippa med den sorgliga påföljd, att döden följde. Hans kropp ramlade ned i floden och blef upptagen af passagerarna på tåget, som stoppades.

Arbetslöshet i Major. Bomullsbolaget The Dominion Textile i Majoz stängdes i torsdags, hvarigenom en mängd arbetare blifvit arbetslösa. Bolaget har, enligt vederbörandes utsago, stängts på obestämd tid. Till all lycka har emellertid en hel del arbetare fått anställning i de olika tryckerifirmorna, som för närvarande hafva fullt upp med arbete.

KINAUPPRORET.

Nankin har intagits af rebellerna.

Kinas hemliga sällskap.

Från Shanghai telegraferades i måndags att rebellerna samma dag vid middagstiden intagit en del af staden Nanking, efter en våldsam kamp som rasat sedan söndag morgon. Stadens äfriga delar väntades snart komma att falla i rebellernas händer, och dessa for satte att oafbrutet bombardera densamma både från land- och sjösidorna.

Man tror att Nanking på detta sätt skall blifva alldeles ödelagt. I tjugofyra timmar har den olyckliga staden varit utsatt för ett oupphörligt regn af bomber, som östs ut från forten på tre sidor inåt landsidan samt från krigsskeppen på floden.

Den del af staden som redan intagits af rebellerna befanns vara fullständigt ödelagd af bombregnet, och lik lågo i högar på gatorna. Det antages att omkring 2,500 personer inne i staden blifvit dödade, och äfven rebellerna ha flera hundra döda.

Garnisonen på Purple Hill har hittills envist vägrat att gifva sig. De kejserliga soldaterna komma säkerligen att bli massakrerade om de falla i rebellernas händer, och då de mycket väl veta detta, anse de tydligen att de lika gärna kunna dö med vapen i hand.

General Wong, en af befälhafvarne för de kejserliga trupperna, dödades under söndagens strider. Efter intagandet af Nanking planera rebellerna ett anfall på Peking.

Intressanta upplysningar om de kinesiska hemliga sällskapen, som utgöra revolutionsrörelsens egentliga drifvande kraft, erhåller man af ett bref från en sakkunnig, som återgifves i Corriere della Sera.

Den nu pågående revolutionen, skrifver Milanotidningens meddelare, är verket af ett mäktigt, hemligt förbund, åt hvilket blygseln öfver den vanärande freden i Sjimonoseki gaf uppkomst, i det att den grymhet, hvarmed mandsjuregeringen förföljde reformpartiets anhängare, tvingade detta att verka för sin [illegible] i det förfolda. De missnöjdas hela hat riktade sig mot den påtvungna dynastien, som man ansåg som den enda orsaken till det stora kinesiska folkets fortlöpande förfall, och det vidt utbredda nya hemliga sällskapet "Ko-Ming-Tang", i hvilket mandsjufienderna förenade sig och som anknyter sig till Mings traditioner eller kejsarens gudomliga mission, svor att störta den förhatliga mandsjudynastien från tronen.

"Ko-Ming-Tangs" centralsäte befinner sig eller befann sig ännu helt nyligen i utlandet, i Tokio, och talrika filialer existera i Amerika och Asien, ja ännu längre bort, i Paris och Bryssel. Detta det mäktigaste af de kinesiska hemliga sällskapen, hvilket nästan utan undantag alla i utlandet befintliga studenter tillhöra, äger ett farligt vapen i de fullt modernt hållna och trots alla regeringsförbud vidt spridda dagliga tidningarna, som tryckas i Tokio och Hongkong, och de på silkespapper tryckta revolutionära propagandaskrifterna, som införas i tusentals exemplar. Ko-Ming-Tang har äfven försökt att draga de andra af det gemensamma hatet mot mandsjudynastien besjälade hemliga sällskapen såsom Tai-Lien-Chiao (Hvita Lotus-sällskapet, som enligt den kinesiska traditionen framträdde i det 6:te århundradet), det mäktiga Chai-Hui (Vegetarier), "den rena lärans vänner" och flera andra inom sin krets och har i denna sin strifvan uppnått märkliga, vackra framgångar. Jag är — skrifver författaren — i besittning af ett under revolutionsstriderna i Lung-Tsjan förloradt exemplar af Ko-Ming-Tangs program, som af en lyckligslump föll i mina händer. Dess karaktäristiska hufvudpunkt lyder som följer: "Kina skall tillhöra kineserna och främlingarna behandlas som sådana. De i Kina regerande mandsjuerna och alla som tillhöra denna stam skola fördrifvas eller dödas. Kejsaren skall hängas och en centralregering upprättas. Kejsarriket delas i provinser, som utse deputerade för valet af republikens president och vicepresident. Alla kineser stå under samma rätt och ha samma rättigheter, som energiskt skola tillvaratagas. Absolut yttrande-, samvets- och pressfrihet. Republiken skall bära namnet Chung-Hua-Kung-Ho-Kuo ("Den blomstrande jordens förenta stater"), vara fri och oafhängig och efter amerikanskt mönster få en parlamentarisk regeringsform. Hvad förhållandena till de utländska makterna angå, skola de hittills afslutade fördragen erkännas, räntorna på lånen liksom de öfvertagna förpliktelserna punktligt klareras och utlänningarnas koncessioner skola icke antastas."

Ko-Ming-Tangs militära organisation är visserligen en så strängt och minutiöst hevad hemlighet att man alls icke kan våga förutsäga utgången af den igångsatta revolutionsrörelsen. Endast ett är säkert, att rörelsen ledes af erfarna officerare, som sällskapet lätt studera vid det gamla Europas krigsskolor, och att redan för månader sedan talrika afdelningar af den reguliära armén voro vunna för revolutionens sak. På framgång synes Ko-Ming-Tang, som omfattar landets intelligens, vara säker, ifall det lyckas det att få anslutning af de andra ofvannämnda hemliga sällskapen som fattat rot i folket och i medelklassen. Delvis har ju ett samförstånd redan uppnåtts, och timmen för uppröerlse med de främmande mandsjuerna, som sedan århundraden förtrycka det kinesiska folket, är kanske närmare än man tror."

Den dödsdömdes bekännelse.

Hustrumördaren Beattie bekänner i sista minuten.

Ett löfterrikt lif fann sin afslutning i den elektriska stolen.

Henry Clay Beattie, son till rika och ansedda föräldrar, afrättades i fredags i Richmond, Va., för mord på sin hustru. Han har förut under hela den långa sannsakningen envist nekat till att ha mördat sin hustru, men då Levisen likväl ansågos tillräckligt starka, blef han af juryn dömd till döden. Strax innan han placerades i den elektriska stolen minskade den dödsdömde — han vägade ej tråda öfver tröskeln till den höge domaren med en lögn på sina läppar och han nedskref följande bekännelse:

"Jag, Henry Beattie, Jr., som nu önskar frid med Gud och människor, erkänner mig härmed skyldig till det brott för hvilket jag dömts till döden. Mycket af hvad som publicerats rörande detaljerna af mitt dåd var icke sant. Men själfva det rysliga faktum att jag var mördaren, det var tyvärr sannt. Jag ångrar nu djupt mitt brott och tror att jag funnit förlåtelse hos Gud, och det är i tanken på att jag snart skall stå inför honom som jag gör denna bekännelse."

Döden i den elektriska stolen.

Kl. 7.23 på morgonen leddes Beattie in i dödskammaren. Där upplästes dödsdomen för fången, som med skälfvande knän åhörde densamma. Därefter leddes fången fram till den elektriska stolen i midten af rummet. Samtidigt släcktes ljusen så att endast ett svagt skimmer omgaf dödsstolen — både vittnen och fången kunde ej se något annat föremål i hela rummet än denna stol.

Beattie satte sig, eller rättare sjönk ned i stolen. Fängelseläkaren och elektrikerna spände honom fast med starka remmar, och en svart hufva med elektriska urladdningspoler placerades på hans hufvud.

Fängelsedirektören höjde sin hand — det öfverenskomna tecknet till elektrikerna att släppa på den dödande strömmen.

Ögonblicklig styrnade Beatties kropp så häftigt att det knakade i fjäderremmarne — därnä blef det dödtyst och hustrumördaren hade sonat sitt brott.

BERÖMD KVINNA DÖD.

Härom dagen afled föreståndarinnan för Lime Rocks fyrtorn utanför Newport, R. I., miss Ida Lewis, hvilken på grund af sina många räddningsbragder blifvit kallad "Amerikas Grace Darling".

Liksom sin brittiska syster, den i sång och saga besjungna fyrvaktaredottern Grace Darling, hade Ida Lewis redan i unga år valt som sitt kall den anspråkslösa befattningen som fyrvaktare. Då hon var 15 år gammal, utnämndes hennes fader Hosea Lewis till föreståndare för Lime Rocks fyrtorn. Dottern följde med till den ödsliga klippan och blef sin faders förnämsta biträde.

Vid 17 års ålder utförde hon sin första räddningsbragd, i det hon ur vattnet upodrog fyra män, som kullseglat i Newports hamn. Vid uppnådda 25 år hade hon räddat tio människolif. Men den bragd, som gjorde henne särskildt berömd landet rundt, utförde hon på kvällen den 20 mars 1869. Två soldater och deras roddare kämpade då för sina lif under en hitande storm i Newnort-vikens vågor. Trots mörkret och den höga sjögången, begaf sig Ida Levis ut och lyckades nå de nödställda samt räddade de två soldaterna. Roddaren hade vid hennes framkomst redan dukat under och sjunkit i djupet.

Då ryktet om denna bragd spreds i landet, fick man veta, att Ida Lewis fader varit en hjälplös krympling i sju hela år, och att modern och dottern, särskildt den senare, uppehållit fyrvaktarejänsten på ett mönstergillt sätt. Hedersbetygelser började nu strömma in öfver den unga flickan. Newports borgare skänkte henne en "surfbåt", lifräddningssällskapet i New York förärade henne en silfvermedalj, Rhode Islands legislatur gaf henne i antagna tacksamhetsresolutioner offentligt erkännande, nationalregeringen utnämnde henne vid faderns död 1879 till fyrtornsvaktare, af kongressen tilldelades hon senare guldmedalj af första klassen och Massachusetts Humane Society skänkte henne sin silfvermedalj. År 1906 tilldelades hon från Carnegies hjältefond en livränta af $30 i månaden och mottog samma år från American Cross of Honor Society dess stora guldmedalj.

Ida Lewis hade tjänat inalles 18 mänsiskolif. Hon dog på sin post, [illegible] af ett slaganfall.

Hvad Edison tänker

Den store uppfinnaren ämnar göra automobilerna betyckligt lättare och anser flygmaskinerna fullkomligt misslyckade.

Thomas Alva Edison, uppfinnargeniet, kom på sin europeiska resa till Berlin och berättade där för en journalist om sina intryck under resan. I trakten kring Chemnitz hade han sett flera skorstenar än i hela Frankrike: "Flit och företagsamhet", sade han, "har jag sett öfverallt i Tyskland. I Frankrike ser man öfverallt kyrkor, här i landet skorstenar. Men för mig äro skorstenarna kärare, liksom det arbete som bedrifves i deras skugga."

Interviuaren frågade, hvilka af sina uppfinningar han ansåg vara de kulturellt viktigaste. Det lyste upp i hans ögon.

"Bland de uppfinningar jag har gjort", svarade han, "anser jag en, som ännu icke är fullt afslutad, ha för den mänskliga kulturen den största betydelsen. Det är den rörliga tonbilden, en kombination af fonograf och kinematograf, för skolorna. Genom en mycket enkel och billig apparat skall läraren bli i stånd att låta lärjungen med egna ögon se utvecklingen af våra kulturmedel. Apparaten skall t. ex. visa honom allens väg från fårets rumm till den färdigsydda kostymen. På samma sätt skall han lära känna en järnvägsbros tillkomsthistoria eller en grufarbetares lif och verk. Jag tror med visshet, att barnen då skola komma att lämna skolan med ofantligt mycket större kundskaper."

Samtalet kom sedan att röra sig om de lätta ackumulatorerna, ett problem som Edison mycket sysslat med. De nu brukliga blyackumulatorerna äro som bekant tunga pjeser, som på många fält icke kunna komma till användning. Edison förklarade, att hans lätta ackumulator är färdig. Den väger blott en tredjedel så mycket som andra. Den är sammansatt af jern och nickelplattor och innehåller en lösning af pottaska och vatten.

"Jag har aldrig påstått", fortsatte Edison, "Att denna ackumulator skulle komma att utträngа automobilerna hört utvecklade bensinmotorer. Men jag anser, att den skall få en stor betydelse för järnvägarnas elektrifiering. Den kommer att göra luftledningarna öfverflödiga, hvarigenom anläggningskostnaderna naturligtvis bli oändligt mycket billigare. Apparaten har redan försökts i Amerika.

"Ännu har jag ingen tanke på att slå mig till ro, jag har ännu så många, många planer", yttrade den gamle mannen vidare.

Naturligtvis talade man också om flygmaskinerna och deras framtid. Om dessa uttalade sig Edison temligen pessimistiskt. Han fann hela det moderna flygväsendet bedrifvas planlöst. De verkliga framstegen på detta område äro enligt hans mening små. Visserligen finnas många som vilja och kunna flyga genom luften, men flygtekniken har kommit in på en oriktig väg. Hela systemet måste slopas och man måste börja om från början, om man någonsin skall nå fram till en säker flygtyp.

Lugnet efter stormen.

Sir Edward Grey's tal i Marokkofrågan.

FÖRSONLIGT MEN BESTÄMDT

Sir Edward Grey, Englands secretary of foreign affairs, höll i fredags i underhuset ett mycket uppseendeväckande tal öfver Marockofrågan. Denna är nu för länge sedan klar och all fara för ett krig mellan Tyskland å ena sidan samt Frankrike och England å andra sidan är ju allt så undanröjd. Men som ett minne från de dagar, då Marockotvistens böljor gingo som högst, kastar är ännu en ganska stor bitterhet mellan England och Tyskland, och Sir Grey's tal var ämnadt att så vidt möjligt bringa klarhet i förhållandet mellan de båda länderna.

Sir Grey betonade med skärpa att det aldrig varit Englands mening att direkt motarbeta Tysklands intressen, men framhöll å andra sidan att den engelska regeringen varit i sin fulla rätt att noga vaka öfver att ej dess egna intressen trädde för nära. Han bestred bestämdt att England hitintill den tyska regeringen vänta onödigt länge på besked rörande dess ställning, och sade att den tyske rikskanslern därvidlag ej hållit sig till fakta.

Det träffande Lloyd George's tal, hvilket i Tyskland fattats som ett direkt krigshot, framhöll Sir Grey att detta ej varit meningen men att han och den öfriga regeringen gillade hvarje ord i detta tal. Den dag en engelsk minister ej skulle våga säga så mass mycket om den till ett annat lands regering, den dagen hade England upphört att vara en stormakt.

Sir Grey slutade sitt tal med en försäkran att England framdeles som hittills önskar att stå på vänskaplig fot med Tyskland, och denna förklaring hade en så uppriktig klang att det tros att äfven den tyska pressen skall mottaga talet med gillande, ehuru Sir Grey i sak ej gjorde en enda eftergift åt den tyska uppfattningen af den trassliga Marockofrågan.

I EMIGRATIONSFRÅGAN.

Adrian Molins bok "Vanhäfd".

Redan den titel författaren gifvit sin bok, "Vanhäfd", hvilken i dagarna utkommit hemma i Sverige, låter en ana det djupa missnöje med det svenska samhällets sätt att se på emigrationsproblemet som jäser hos förf. och som tar sig utomordentligt skarpa uttryck i det föreliggande arbetet. "Vanhäfd" är i själfva verket främst en serie straffpredikningar mot den svenska öfverklassen för den lojhet den visat gentemot den nationella blodaftappningen till Amerika, och han skräder därvidlag icke orden. Redan på första kapitlets första sida möes läsaren af sätsen: "Både arbetarerörelsen och emigrationen äro utslag af småfolkets revolt mot den härskande klassens styrelse och framför allt mot dess ledning af nationens produktiva arbete." Och i fortsättningen skildrar han den svenska statén vid början af emigrationstiden som urartad "till ett enda stort ämbetsverk för vederbörlig ordning", och folket som "en mjölkko för denna vederbörliga förvaltning, hvilken ju längre tiden gick skötte sitt fögderi alltsämre, och öfverhufvud för en öfverklass, som numera moraliskt lefde väsentligen på sina förfäders meriter". "Och nu såg folket inte längre någon mening med det hela, det led icke för någon stor sak, men det fick tåla hugg för sina husbönders dåliga lynne, lida orättvisar genom oredliga tjänstemän och betala dryga utskylder till en kyrka, hvars lefvande ande flämtade, och till "kronan", om hvilken det inte visste stort mer än hvad ryktet hade att säga om dess ofta ovärdiga bärare, och om hvars ovärdiga representanter ute i bygderna det hade blott alltför sorglig erfarenhet".

Det är som man finner en skildring af "den gamla goda tiden", som icke saknar gadd. Och förf. är föga mildare mot nutidens ledande klass i Sverige. Alldeles särskilt illa går han åt de egnahemsentusiaster, som äro öfvertygade, att egnahemsfrågan kan lösas af sig själf, om man blott kunde "planta in i vår oroliga och fordrande ungdom förnöjsamhetens dygd och öppna deras ögon för backstugans idealitet" och att emigrationen kan botas "genom att predika Sveriges förträfflighet, med moralkakor om allt hvad man med flit, sparsamhet och förskakelse kan förskaffa sig här hemma". Inte har han häller mycket öfver för fackmännen, "folk som ha anspråk att begripa egnahemsfrågan och äfven tillerkännas omdöme i saken, därför att de själfva vanskött några hundra tunnland jord en större eller mindre del af sitt lif och sitta i hushållningssällskap. — — De äro för det första djupt öfvertygade, att folket vill inte ha jord, och till den öfvertygelsen ha de kommit genom sin erfarenhet, att folket vill inte längre med dryg dagsverksskyldighet betala för deras förfallna torp, långt bort från ära och redlighet. — — Men samtidigt äro de lika öfvertygade, att egnahemsfrågan har en vacker fosterländsk uppgift i att skaffa dem arbetskraft i stället för de torpare de inte kunna få".

Redan dessa utdrag visa den agitatoriska karaktären i "Vanhäfd". Förf. vill täcka, och därför spar han icke de storka orden eller de drastiska uttrycken, såsom då han på tal om de amerikanska farmerna under framhållande af att dessa äro att betrakta icke som bondgårdar, utan som närmast motsvarande våra mindre och nedslitna herrgårdar, skrifver: Men det sunda ligger däri, att ägaren af denna herrgård är bonde och icke patron. Hans ekonomi är i stort sedt afgjordt solidare än den svenske godsägarens. Men detta har icke fört honom från arbetet. Han bor som en storkarl, men man finner honom aldrig på guldkrogarne, och man ser sällan eller aldrig en droppe sprit i hans hus. Han kör också sin egen automobil, men han kör också sin egen dynga. Han är sin egen arbetsledare, sin egen bokhållare, sin egen inspektor, rättare och befallningsman".

Hvad dr Molin med särskild styrka och gång på gång framhäfver är, att emigrationsfrågan icke är som de flesta andra "frågor" relativt begränsad och isolerad, utan ett helt komplex af frågor. Och han nöjer sig icke med att skildra de sociala och ekonomiska missförhållandena i Sverige, som beredde jordmånen för landsflykten och hålla den gående, utan han skärskådar äfven frågan från hvad man skulle kunna kalla amerikansk synpunkt, därför att det här gäller "att ta upp konkurrensen med Amerike om vårt eget folk". Om han också icke helt underkänner betydelsen af att den nationella känslans strängar bringas att vibrera starkare än hittills så är det dock hufvudsakligast på de ekonomiska reformernas väg han ser räddningen. Bättre ledning i arbetet, en människovärdigare tillvaro för den svenska arbetaren och jord åt hvar och en som kan och vill bruka den, det är den ungefärliga sammanfattningen af hans ekonomiska program för emigrationsfrågans lösning.

Under ryska tsarens snira lefva 33 olika nationaliteter, hvilka alla ha sina särskilda språk och i allmänhet ej förstå de andras.

I flera europeiska stater, däribland Belgien och Frankrike, förrättas riksdagsmannaval alltid på söndagar.